

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 7. prosenca 1858.

List 1.

Zvezdicam.

Kak mirno plivate, svetovi krasni!
Prerahlo ziblujete se zvezdice!
Kak terdno pač stojiš obok prejasni!
Pregladke so stezé vam lučice.
O mila tihota! — Neznano šumenje
Ti dneva težavniga je!
Po tebi ozeram se, in hrepenenje
Za te mi navdaja serce!

Oko stezice nepoznane meri.
Pa kaj! solzica mi ga zalije,
Nezmérni so mu vaši skriti tiri,
Neznano mu je vaše vse in vse!
Le zdihljeji grejo čez vaše višine,
In želje presežejo vas;
Pa prazne pustijo nam serčne globine.
In kraj jih ne spolni, ne čas!

O domovina le — le ona vdihne
Popotnim' sercu mirni sreče plam.
In dokler smert mu lučice ne pihne,
Le tava, — sili, — nevedama kam!
Si nébeza stavi in zvezde prižiga —
De veše so prazne, ne ve! —
In méni ko pada, de bolj le se dviga;
Pa srotka, se le ne zavé!

Nebo in zvezde hipama se zgrudi.
Ki z lastno je kervjo zidalo ga;
Pa kaj! saj druž'ga koj se delat' trudi.
Saj znana vsim je napéčnost serca.
Le vedno in vedno kopiči zaklade —
Pa z blata še nima zlatá! —
Zdaj teče — zdaj skače — stoji zdaj in — pade.
Ne pomni, de vstati ne zna!

O stanovitne zvezdice premile,
Zakaj solzica vas ne omeči!
O kdaj? kaj kmalo boste me učile.
Kod stanovitosti steza derži?
Za vami, o lučice jasne, za vami,
Kjer ravne stezice blišé;
Kjer lepši svetovi verté se nad vami, —
Tje naše stezice derzé!

Zatorej zvezdice, oko med vami,
Serce nad vami iše si mirú,
Prelahko že v polnočni uri dramí
Gledáje migljajočo pot domú.
Se vtrinjajo zvézdice, — vse že miruje,
Le jasni studenčik šumljá
Vesél, ki se zvezdica v njem ogleduje —
O blaga podoba sercá!

...n.*..n.

Zgodovinski pogled v Japonsko cesarstvo.

(Spisal Val. Sezun)

Na jutrovi strani Azije leži otočje, na katerim je cesarstvo Japan. Ta država obseže 5 velikih otokov: Ni-

pon, Sikoko, Kiusiu, Jeso in Sahalin (Karasto, Tarakai), in veliko manjših. Ljudi je tukaj do 37 milijonov. Njih nrava je zmes lepih in gerdih lastnost. Japanezi so varčni, trezni, delavni in snažni, pa tudi togotni, ošabni, praznoverci in pravi sužniki mesene poželjivosti. — Njih vera ima tri ločine: Sinto, Budaistvo in Siutu. Perva in nar stareji uči duhove (Sin ali Kami imenovane) častiti. Japonski Dairi, ali cesar, je glavar te ločine. V l. 1585 se je vojskovodja (Kubo ali Seogun) vse deželne oblasti polastil in Dairiu le duhovsko veljavo pustil. Dairi stanuje v mestu Miako, kjer čez milijon ljudi stanuje. Sedež deželnega glavarja ali Kubo-a je Jedo, silno veliko mesto, katerimu Japanezi do milijon in 300.000 prebivavcov priste-vajo. — Druga ločina paganstva pri Japanezih je budaistvo, katero je bilo l. 543 s polotoka Koree k njim prinešeno. Kakor sintoistam, tako je tudi budaistam Dairi duhovni glavar. Ločina Siutu je po naukih Konfucja narejena; obsega večidel postave obnašanja, je keršanstvu nar bolj prijazna, pa le še pri nekterih osebah domá.

Pervi, ki je v Evropi od japonske države vedil pravit, je bil slavni Benečan Marko Polo, ki je v 13. stoletji po izhodnji Azii hodil. Portugalci so l. 1543 Japan našli, kupčijske zveze tam napravili in keršanskih misijonarjev tje pripeljali.

V l. 1549 je bil sv. Frančišk Ksaverjan v Japan prišel, in je v poltretjim letu več taveznt ljudi kerstil. Frančišk se je hitro japonskiga jezika naučil; ljudje so ga od perviga iz radovednosti poslušali, mali kralji, kateri tistikrat niso bili tolikanj pod oblastjo Kubo-a (deželnega cesarja) kakor današnji dan, so svojim podložnim privolili, novo vero sprejemati, njih bistra glava in nekaka podobnost, katero so njih budaiške in siutiške šege s keršanstvom imele, — vse to je pripomoglo, de je keršanska vera pri Japancih tako lepo napredovala. Verh tega tako sveto življenje sv. Frančiška, njegova krotkost in ponižnost, ko so ga nekteri zasmehovali in preganjali, njegova ojstrost do sebe in vidno spričevanje, de ne iše družiga v tako daljnih krajih, kakor zveličanja ljudi: vse to je keršanski veri v Japanu nepričakovan pospéh dalo. V l. 1582 je bilo že čez 200.000 japonskih kristjanov, kateri so imeli 250 cerkvá, šole, semeniša in noviciat jezuitarskiga reda. Več Japancov iz nar višjih stanov, budaiških duhovnikov (boncov) in učeni, se je dalo kerstiti.

Spreobrnili so se bili 3 japonski kralji dežel Omura, Bungo in Arima, poslali so bili l. 1582 tri mladenče svoje rodovine v Rim, papeža Gregorja XIII. pozdravit, in spravili so vse svoje podložne v sv. Cerkev. Ali v tem času, ko je sv. vera tako lepo se širila, je vstalo preganjanje in ni nehalo, dokler keršanstvo ni bilo popolnoma zaterto. Do tistiga časa je država imela več vladarjev ali kraljev, kateri so čez posamezne dežele gospodarili; njih glava je bil Dairi, kateri je po vojskinim vodju svojo oblast nad njimi razodeval. Vojskini vodja je bil zdaj Taiko —

Sama, iz kmečke rodovine, pa premedene glave; on je vzel Dairiu vso deželno oblast iz rok, poderl moč malih knezov in se storil neomejeniga samodržca cele države. Ta človek je bil nekaj časa kristjanom dober, ali jel je bil natolecovati, de so misijonarji portugalski ogleduhi, bonci so ga šuntali, kar so mogli, nek Španjolec je tudi jezuite hudo obrekoval! Taikosama je bil, kakor sploh japonski pagani, meseni poželjivosti silno vdan, tode pri keršanstvu je on zaderžek svoje neoberzdane poželjivosti našel. Na enkrat tedaj, de se ni nihče nadjal, je l. 1586 vstalo preganjanje. Ojster cesarsk ukaz je zapovedal jezuitam iz Japana se pobrati; so se tedaj spred oči paganskih velikašev umaknili, vender pa še ostali po deželah keršanskih knezov. Samo pridigvati in Božje službe opravljati se niso več upali očitno. Kristjanam so Taikosama, njegovi kraljiči in bonci veliko hudiga storili, samo l. 1590 jih je 2570 smert za sv. vero prestalo; vender je pa počasi jeza cesarjeva zoper kristjane poenjala. V l. 1596 je nov vihar vstal zavolj nespremišljeniga govorjenja nekiga španskiga kapitana in zavoljo več frančiškanov, ki so se poslance poglavarja bližnjih filipinskih otokov imenovali, bili pa so misijonarji in so brez pozira na veliko nevarnost pred natoletljivim Taikosamam očitno pridigali in Božjo službo opravljali. Pregarstvo in morjenje je zadelo posebno vikši stanov; 5. svečana 1597 je bilo 6 frančiškanov, 3 jezuiti in 17 družih kristjanov na križ prbitih. V prepevanji psalmov so ti mučenci svoje duše izdihnili.

V l. 1598 je umrl grozovitni Taikosama. Njegov naslednjik Daifusama hudih ukazov ni preklical, vikšim stanovam je oistro branil, se pokristjanovati, mali kralji so sem ter tje sveto vero preganjali, vender je do l. 1611 zmiraj bolj rastla in se opomagala.

V l. 1611 pa se je v Japonii tako strašno preganjanje keršanske vere pričelo, de ono vse obseže, karkoli se od nekdanjih rimskih cesarjev, Nerona, Decia itd., in vandalskih kraljev (Genserika, Hunerika itd.) zastran njih divjanja nad kristjani bere, in to preganjanje ni nehalo, dokler ni bilo keršanstvo v Japonii popolnoma zaterto. Kotliki nesreči pa so nar več pripomogli protestantje; oni, ki tudi še dandanašnji ne nehajo katoliške vere v besedi in v spisih obrekovati in gerdih laži čez njo trositi. Protestantski (kalvinski) Holandezi so natoletljivimu Daifusamu lagali, de španski kralj, ki je tistikrat tudi Portugal imel, Japonijo pod svojo oblast dobiti namérja, in de mu jezuiti, kterih se je več evropskih dežel znebito, pot pripravljajo. Daifusama je 14 imenitnih dvornikov z njih ženami in otroci vred zavoljo keršanstva v siromaštvo pregval; kmalo so bili kristjani po sto in sto morjeni. Ukazi let 1614 in 1615 so zapovedali sožgati vse keršanske cerkve in vse Japonce, ki se keršanski veri ne odpovejo, zatreti vso Božjo službo, in vse misijonarje iz dežele spraviti. Daifusama je umrl l. 1616; njegova naslednika Ksegunsama, oče in sin, sta bila še hušji. Živ sožgan biti je bilo zdaj predobro; izmišljevali so si novih, še hušjih marter. Vlivali so več dni zaporedama kristjanam s silo veliko vode v usta, potlej pa tisto z grozovitimn pretepanjem iz njih silili. Druge so v jame za noge obešali, tako de je pol života v jami bilo, in so jame potlej tikama zamašili. V l. 1616 so imeli jezuiti v Japonii še 30 misijonarjev, k njim so se bili potlej še redovniki sv. Dominika, sv. Frančiška in sv. Avgustina pridružili. Dokler Holandezi Portugaljcev in Španjolcev niso bili popolnoma iz tergovstva spodrinili, so bili ptuji misijonarji le iz dežele pregnani; l. 1622 jih je bilo že več sožganih ali obglavljenih. Od Taikosamove smerti do l. 1614 so kerstili jezuiti čez 100.000 Japoncev in še dolgo potlej je bilo novih keršenikov na leto po tavžent in še več. Kakor je bila ob času Tertulijana kri marternikov seme novih kristjanov, tako so tudi v Japonii tavženti mučencov iz vsih stanov, obojiga spola in vsake starosti, knezi, plemenitniki, možje, žene, mladenči, device, otroci za Kristusa kri pre-

livali in tako nevernike se spreobniti ginili. Le nekteri so odpadli; sploh reči, so japonski kristjani voljno, serčno, veselo nar hušji martre prestali. Med petjem, učenjem, poskakovanjem grejo eni v smert, drugi delajo tako iz germad, na kterih gorijo, s križev na ktere so perbiti. Martere se štejejo srečne, de njih otroci zraven njih, na njih naročji umerjejo; otroci terpijo nar grozovitniš mučenje brez joka! Kristjani delajo med seboj zveze in bratovšine; de se bolj vnemajo, biti zvesti v veri, in serčni v smerti; drugi si nakladajo silno velike pokorila, de bi se za martre bolj pripravili; odločen čas za martro je njim čas nar več sreče; kadar so na mučeniše peljani, jih spremi tje na tavžente kristjanov, ki nesejo goreče sveče v rokah in molijo in Bogu hvalo pojejo.

Ali ker je bilo vsako leto toliko kristjanov pomorjenih, ker je bil vsak misijonar, ako je nevernikam v roke padel, nevsmiljeno vsmerten, in ker so bile s pravo satansko umnostjo take, še dandanašnji veljavne naprave narejene, de nobedin misijonar ni mogel več v Japonii na suho stopiti; je mogla keršanska vera v Japonii popolnoma nehati. Spolnilo se je to v letih 1631—1658 pod grozovitim cesarjem Toksogunsamam, kterimu so kalvinski Holandezi, nekoliko tudi Angleži, z vso močjo na roko šli, ta peklenški namen doversiti. Vohali so, če je kak nov misijonar v Japonijo prišel, ali kje je kateri skrit, de so ga nevernim trinogam oবাদili. To še ni bilo zadosti, zatožili so Portugaljce in japonske kristjane, de hočejo cesarju življenje in prestol vzeti; in japonska vlada je nato, berž ko ne, prazno obdolženje, brez odloga iskala vse kristjane popolnoma pokončati, in je tudi Portugaljcam in vsim ptujcam razun kalvinskih Holandezov in Kitajcev pod smertno kaznijo prepovedala, še kdaj na japonsko zemljo stopiti. Dozdaj so japonski kristjani pred sodnijami vselej govorili, de hočejo cesarju nepremakljivo v vsim pokorni ostati, le v verski zadevi ne, ker so dolžni Boga se bolj bati kakor človeka. — Njih število je bilo še zmiraj veliko; viditi, de jim je vsim zavoljo keršanske vere umreti ali pa tisto zatajiti, se je l. 1638 njih 40.000 in čez v taborišu Simabara v deželi Fizen na velikim otoku Nifon z orožjem zoper napade nevernikov branilo. Ti so jih dolgo z veliko armado oblegali, živeža jim je zmanjkalo; Holandezi so nevernikam s svojimi barkami in s kanonami pomagali zadnjo pešico kristjanov končati. Kristjani so se mogli vdati; ali le eden ni bil pri življenji pušen, 37.000 do 70.000 jih je bilo en dan poklanih! V l. 1643 so bili vsi jezuitarski misijonarji pomorjeni; sploh šteje red jezuitov v Japonu 150 mučencov. V sredi 17. stoletja ni bilo več nobeniga kristjana v Japonii. Dairi Kin-Desijao je dalje v l. 1666 po vsi Japonii zapovedal šego jezumi, to je, po cestah so nosili podobo križaniga Jezusa in vsak Japonec je mogel na britko martro stopiti, v znamenje, de ni kristjan. Kdor se je tega branil, je bil vsmerten, ako je bil imenitniga stanu, sicer pa tako dolgo v ječo zapert, de se je keršanski veri očitno odpovedal. Ta strašna ceremonija jezum je bila tudi ptujcam, ki so iz barke na japonsko zemljo stopili, zapovedana. In protestansko - kalvinski Holandezi so kakor drugi neverniki britko martro z nogami sovali in na njo stopali, rekoč: „Mi smo Holandezi, ne kristjani“. Japonci ne smejo v ptuje dežele hoditi, vlada njim določuje podobo in velikost bark, ktere smejo delati, de se od otoka do otoka prepeljavajo. Te barke imajo le eno drevo, so komaj 4 sežnje široke, torej ne za daljno morje. Ako vender vihar tako barko v ptuj kraj zanese, morajo Japanezi, kadar domu pridejo, veliko od vlade prestati, ali celo vse žive dni potlej v ječi biti. Ptujci smejo samo pri mestu Nangasaki na suho stopiti, namreč Kitajci, Koreanci in Holandezi. Holandezam je pripušen majhen otok Desima pri Nangasakiu. On je 100 sežnjev dolg in 40 širok, most ga veže z mestam, pa na obeh stranéh ga mejita visoka zidova, de se Japonci in Holandezi ne morejo viditi. Poslednji smejo v letu le z l

veliko in 2 majhnima barkama tje jadrati, in biti tergovci. Kak drug Evropejec se tam ne smé prikazati. Dokler je holandska barka pri Nangasoku, ji Japanezi vzamejo kerno, kanone, orožje in smodnik, japonske straže čujejo na nji in v čolnicih okoli nje. Število Holandezov, ki smejo na Desimi prebivati, je enajst, namreč: predsednik, nadzornik magacinov, tajnik, zdravnik, pet prodajavskih pomočnikov (Commis), in dva magacinska vradnika. Imenovanih 11 oseb se mora Božje službe zderžati. V l. 1856 je vender japonski Kubo (cesar) barkam vsih narodov privolil, de smejo v stajah Nangasaki in Hakodadi se muditi, kadar jim je živeža ali popravljanja potreba; ravno tako, de smejo ob času hudih viharjev povsod ob bregovih zavetja iskati, pa se tam le toliko časa muditi, kolikor ga je prav posebno potreba. Noter v deželo pa ne smé nobedin ptujec brez cesarjeviga privoljenja priti.

Kako se zaničevavcam svetih reči na zadnje godi.

(Spisal nekdo, ki je že tudi sodbo opravil.)

V svojim duhovnim pastirstvu sim osebužno na marsikaj naletel, kar si popred še domišljeval nisim, in prilik sim mnogoverstnih imel, prepričati se, de se z Bogom in njegovimi svetimi, nam v zveličanje danimi gnadami ni šaliti, in de takošnim ljudem večí del o smertnih nujah in težavah vse drugač pred oči in občutke stopa, kakor se jim je popred v življenji pozdevalo. O smertni uri zasmehovavci svetih Kristusovih naredb vse drugač vidijo, in občutijo, kakor so popred vidili in občutili, ko so še ljubo zdravje vzivali. In v resnici smertna bliža je za potresače nad svetimi rečmi takošim učitelj, de mu ga ni verste na svetu; ona marsikterimu, ki je popred svete Zakramente zasmehoval, nekako čudno lučico prižgè, in mu tako vreliga kropa prilija, de ga je groza viditi in poslušati.

Tukaj sledeči in resnični zgledi bodo vse bolj na tanko pojasnili, kakor bi jest povedati zamogel, kako se pogosto takošnim siromakam o smertni uri godi, ki so v življenji ali vse kersanstvo zaničevali, ali pa pri spovedih svoje pregrehe zatajevali.

Bil je boljak, gospod v soseski, kteriga so podložni gerdiga odertnika, dragoletnika itd. imenovali, in sploh zaničljivo od njega mislili in govorili. Nar večí veselje mu je bilo, če se je nad kakim duhovnom, sveto rečjo, ali Kristusovo naredbo znositi zamogel. Nočem popisovati, kako gerdo in zaničljivo je od duhovstva govoril. Ženi je dve imel, eno pravo, drugo pa nepravo; živel je po lastnim in prostim poljubji, ne vprašaje za nikogar. — O nedeljah k sveti maši iti, ali o velikonočnim časi po kersansko svete Zakramente prejemati, mu je grozna neusmiljenost bila; in je tudi druge, ko so svojo kersansko dolžnost opravljali, v teh rečeh zaničeval in zasmehoval. Pa kaj se zgodi! Bog le kej časa človeku spregleduje; naposled tudi tega terdokorneža na sodbo pokliče; prišla je bolezen, in tako nevarna, de ga je v kratkim v grob potegnula. Miška je svoj pot že pri zadnji koreainici tega dreva škrabljala, in ga preškrabljala, in v strah marsikterimu verstniku slabiga življenja se je drevo zavalilo. Nagla oskvernica (Faulfieber), una šiba Božja, se nenadjama prikrade, in zaničevavca Božjih reči naravnost za golt zagrabi, in mu na ves glas na obe ušesi zatrobi: „Hajdi! poravnaj svoj dom, ker ura je odbila, in stopi naglo za menoj!“ Se vè, de se je vse poskusilo, tega služabnika Božje pravice z zemeljskimi pripomočki odgnati, pa vse zastonj; ker telesne moči so dohajale, in vračila so le še v večí kvar bile. Lasjé na glavi so se bolniku mersiti jeli, nos z višnjo obarvan, špičast prihaja, ustnice so komaj še rujave zobe pokrivala, oči se vderó in v jame zatone, godci so v gerlu gosti pričeli, merzel pot kožo obliva, stok za stokam v sobi zadoni! Žena in deca se v solzah topé, prijatli lahkama okrog postelje

stopajo, in bolniku nekaj čudniga na uho šeptajo, kar nikoli rad poslušal ni: Žlahnti gospod! pošljite si po kteriga spovednika, de se zavoljo nemarnosti v prejetvi Zakramentov večimu pohujšanju ognete, in de brez tolažka ne poginete. Kaj? dé bolnik, ménite, de sim že tako slab? O mende še vender umerl ne bom! Ker se pa naposled bolnik samiga sebe tako slabiga čuti, je sam nad svojim okrevam dvomiti začel, in skerb zavoljo slabe in nesrečne večnosti mu je začela vender le vreliga kropa prilivati; posebno ker vidi, de tudi vrači po kotih z ramami majajo, in nič dobriga ne obétajo; sklene bolnik se podati, in pome poslati. V sobo, k bolniku stopivši, s strahom pričakujem, kaj mi povedati misli, ker sim dobro vedil, de smo mu duhovšina le tern v pete bili. Popred, to je, še pri zdravim životi nas je le s primki pital, kterih nočem ponavljati, sim si mislil, de bo tudi že v smertni nevarnosti terdokorna duša ostal; pa tukaj je bila milost Božja premagala. Vidil je in živo občutil, de njegovo ostrešje poka, to je, gredelj njegoviga telesa se ključí, upada in useda, in de ni dolgo oprezovati, de se bo zgrudilo. Nagovoril me je takole: „Velikiga spoštovanja vredni gospod duhovni oče! Iz serca me veseli, de ste se potrudili sem k meni priti, vaša priča tu pri moji bolniški postelji mi je spriček, de ste res dober pastir, ki iše zgubljene ovce; angelj tolažbe! prosim pomagajte mi. Bom le zveličan, ali od Boga na veke zaveržen? Oh, kaj mi je početi! nisim mislil, de mi bo ura življenja tako naglo odklenkala. — O joj, prejoj! vsi kovači sveta mende s kladvi nabijajo na koš mojiga slabiga opersja! Nekaj me grize, žgè in peče, goreč kamen leži na mojim oserčji! Kaj mi je storiti? prosim, ljubi moj spovednik, naklonite mi uho; pri kterim koncu hočem pričeti? Že trinajst celih let več pri spovedi nisim bil, k mašam nisim več hodil, in vse, kar je svetiga mi je zoperno bilo. Zdaj pa, oj zdaj vidim, de sim bil nečimerna stvar na ti revni zemlji. — Oh ko bi se poravnati dalo!“

Glejte, ljubi prijatli, vse druge besede izvirajo zdaj iz ust tega Božjiga zaničevavca. Zdaj vse: „nebeski pot, angelj tolažbe, visokovredni gospod, duhovni oče, iz serca me veseli, de vas tukaj pri svoji postelji vidim, prosim pomoči, kako naj svojo spoved pričnem?“ Nič več tistih ostudnih primkov, ki jih nočem imenovati, ker so že tako preveč znani. Intellexistis haec omnia? Dicunt ei, etiam. — Res je, ko sim tega reveža tako boječiga in zmedeniga vidil, se mi je v serce smilil, in treba je bilo razvihati perote vdihov svetiga Duha iz noviga in stariga zakona v tolažik in pomirje tega sirotniga grešnika. Spoved se je tedaj pričela in z Božjo pomočjo opravila. Po zadobljeni odvezi se je vender ves vdobrikal in potolažil, in mislim, de On, ki ga je na smertni postelji stiskati pričel, mu je tudi svojo milost dodelil in mu revežu odpustil, ker strah Božji je vender le začetik modrosti. — Drugi dan po spovedi ga je bil Bog poklical iz tega sveta.

Kolikor mi je od njegove dobre strani znaniga bilo, je bilo to, de je berače in siromake grozno ljubil, in jim pomoč delil, in tudi marsiktero krivico, ktera se je revežem po goljufnih ljudéh godila, prav rad in iz serca poravnal, in stiskane ljudi vedno v obrambo jemal. Po tem zgledu naj se pa nihče ne zanaša, de mu bo Bog zaradi kake dobre strani milost skazal, če je popred v življenji z milostjo Božjo šalil; Bog se usmili, kteriga se usmiliti hoče, zaverže pa hudobniga človeka po svoji večni pravici, kakor on hoče. Blagor človeku, kterimu Bog vsaj poslednjo uro odprè duhovne oči, de se še reši zavała nad prepadam v večno pogubljenje. Oj, ali vender je treba nagliga povratka, če v življenji sv. Duh na duri gluhe duše terka, de se čas milosti Božje ne prekorači, kakor nas Bog sam v sv. pismu opominja: Boste za rano vstajali, klicali me; pa se ne bom oglasil. — Zdaj kličem, pa nočete; stegujem svoje roke, pa ga ni, de bi se ozerl; torej se bom tudi jest k vašimu pogubljenju smejala.“ Buk. modrosti Bož.

De pa pravica Božja vsakimu zaničevavcu sv. vere o smertni uri vestnih oči ne odpera, se iz naslednjiga zgleada gladko povzame. (D. sl.)

Ne odlagaj poboljšanja.

Kakoršno življenje, taka smert; — kakoršno kdo življenje živi, takošna ga smert pokosi. Kratke besedice, pa do slednje čerke gotovo resnične. Dolgo prizanaša pravica Božja slepimu grešniku, ter čaka na poboljšanje; pusti nad njega svoje solnce sijati, in dopusti mu hladen dežek škropiti; mu da zdravje in življenje, tudi jesti in piti; vse, celó vse, kar mu je za časno življenje potrebno. Več let čaka milostivi Bog poboljšanja, in odlaga zaslužen kazni; ali gorjé mu! kdor je za tega del hudoben, ker je Bog prizanesljiv in milostiv. Kolikor dalj Božja kazni hodi, toliko huje ga dergne, ko pride. Akoravno se grešnik skriva in beži, ga Božja roka le vloví, — če popred ne, gotovo na smertni postelji.

Letašnje leto, ko je ljubo solnce toliko žgeče pripelalo, je vender še ostalo mnogotero serce ledeno in merzlo do svojiga Stvarnika. Terda skorja dušne neobčutnosti, katero so mu grešne navade okoli serca prisušile, ga je storila zmerznjeniga do vsiga, kar ga zamore napraviti srečniga, in kar je dolžan do Boga. Tako pretečejo gorki dnevi zlatiga časa, polni pregreh in hudobij marsikterimu človeku, za njimi pa pride grozna noč večne dežele, za katero ne sledi nobena svitloba, ne rešitev več. Takošen hladni kristjan, kateriga so bile grešne navade v debelo vrečo terdokornosti zašile, je bil pri nas to leto k svaritvi in zgleadu vsim enakim od Boga hudo kaznjen. Bil je še mlad v letih, pa zastaran v pregrehah. Spel se je bil z deklino, ki je svoj poštenje, in — kar je vredno kervavih solz — svojo nedolžnost z njim zapravila. Živela sta več let v pohujšanju znancam, in v britko žalost domanjim duhovnam, v pregrešnim, ali de prav povem, v vražjim znanji. Svaril je oče svojiga malopridniga sina, ali memo uh so mu šle dobre besede. Kar si je skoz teden s svojo meštirjo pridobil, je odnesel ob nedeljah in svetkih s svojo vlačugo v oštarije. Kadar so drugi verni kristjani v cerkvah molili, je on z nesramnim ženstvom v kotu za mizo vino natakal in bil židane volje.

Neko jutro, ko svoje vsakdanje duhovne opravila opravi, vzamem palico in odidem malo od hrama. Komaj de pete odmaknem, prisopí neko dekle, in hoče, de naj hitro, le hitro pridem k K —, močno mu je hudo, de mu dam sv. poslednje olje, ker spovedati se in sv. Rešnjiga Telesa prejeti več ne more. Ko dekle odide, sim bil že tudi jez doma. Hitro se napravim in hočem k njemu, ali že drug duhoven so bili pred mano pri njem; ali joj! — našli so ga že merzliga. Mertud (Božji žlak) ga je bil mahnil. Kakoršno življenje, takošna smert! Vse znance je ta prigodba hudo prestrašila. Domanji so obledeli od groze in straha, in drugi so si tiho na uho pošeptavali od njegove nagle smerti. Tudi njegovo zapeljanko, ki je še ravno tisti dan malo prej v jutro memogredé skoz okno se z njim pogučavala, je ta smert iz dušniga spanja predramila. Že drugo jutro pride zgrevano v cerkev, ter je bila pri spovedi in pobožno pri sv. maši, je molila tako goreče, kakor morebiti več let popred ne. Kdor koli jo je vidil, je mislil, de se bo poboljšala in za storjene grehe pokoro delala. Ali glej! kako resnične so besede sv. Lovrenca Justinijana, ki pravi: Ložej obljubim, legijon hudičev iz človeka izgnati, kakor zastaraniga nečistnika poboljšati; — minula sta komaj dva meseca, in že z drugim enako živi in Boga žali.

Človek! vari se greha, in ne žali Boga! Si pa bil nesrečin, greh storiti; ne odlagaj poboljšanja, de si ne oblečeš železne srajee grešnih navad, ki se da le z veliko silo stergati. Trepeči in delaj za dušno zveličanje; živi pošteno, de srečno umerješ, zakaj lepa je smert pravičniga in strašen konec grešnika. Kakoršno življenje, takošna smert! F. Š—1.

Nektere besede Romarja

zastran znamenj ob potih.

Na Slovenskem imamo veliko in tudi lepih cerkvá. Od leta do leta se vedno bolj zaljšajo, kar nam spričuje; de so Slovenci dobri, za Božjo čast vneti kristjani. Naši predniki so imeli navado, de so cerkve radi na griče, gore, na verhove, tudi na sterme visave postavljali, kakor de bi gore in verhove s cerkvami kronati, s tem svojo domačo zemljo nekako Bogu posvetiti hotli. In zares lepo je viditi cerkve in cerkvice po visavah, ki se v solnčnim svitu kakor bele lilije svetijo. One kakor leskeči nebeški biseri romarja k sebi vabijo in ga na Boga, na nebesa, na rajski dom prihodnjiga življenja opominjo. Zato je koristno, de se pri cerkvi, pri hiši Božji, tudi na zunanjo lepoto gleda, de se pri zidanji novih in pri popravljani starih cerkvá tudi zunanja, dostojna in vbrana lepota preskerbi. Romarji iz lastne skušnje vedo, kakošno veliko veselje imajo, ko o svojim trudnim potovanji kakšno lepo, prijazno cerkev ugledajo. Zunanja lepota jih razveseli in žene, tudi notranjo ogledati. Romarji, kakor skušnja uči, lepe cerkve radi in dolgo v svojim pobožnim spominu ohranijo.

Kakor pa lepe cerkve in cerkvice, ravno tako pa tudi znamnja Božje, naj bodo že kapele ali kapelice, križi ali druge pobožne podobe ob potih, — vsakotero deželo zeló lepšajo in človeka kaj živo na Boga in na Božje reči opominjajo. Za romarja so še posebno pomenljivi taki znamki Božji, zato hoče tudi od njih kaj govoriti.

Že v prvih časih keršanstva so pobožni kristjani znamenja naše svete vere in odrešenja radi ob potih postavljali. S tem so svojo deželo kot keršansko zaznamovali in se kristjane očitno spričevali. Kolikor bolj se je sveta vera razširjala, toliko bolj se je tudi navada, znamenja postavljati, po keršanskim svetu poprijemala, in bolj ko so bili kristjani v eni ali drugi deželi pobožni in vneti, toliko več in lepših znamenj so ob potih postavili. Še dandanašnji najdemo ravno po tistih deželah, kjer so prebivavci še dobri, goreči kristjani, kakor po nekterih krajih Laškiga, po kmetih v Švajci in v Tirolih, nar več in nar lepših znamenj.

Po Slovenskim najdemo semtertje v nekterih krajih obilo in tudi lepih znamenj, v drugih sicer obilo, pa zeló zanemarjenih in zapušenih; semtertje pa tudi malo, malo znamenj, tako de romarju v takih krajih brez teh lepih Božjih spominkov prav dolgočasno prihaja.

Romarja znamenja Božje ob potih posebno razvesele. — Njemu so znamenja očitno spričevanje pobožniga keršanskiga duha. Kjer on čedno lepo znamnje Božje vidi, gotovo le dobro misli od ondotnih prebivavcov ali dobrotnikov znamenja. Kdor pobožnosti v sercu nima, jo tudi v takih očitnih rečeh ne razodeva; kdor pa je vnet za Božjo čast, jo tudi očitno pospešuje; on radovoljno po moči daruje, de se čedno znamnje postavi, čedi, zaljša in v dostojni lepoti ohrani. Romarju so pa taki znamki Božji tudi zato pri sercu, ker njega kakor vsakiga potovavca na Boga in Božje reči opominjo. Ves truden potuje romar po deželi; večkrat zamišljen v navadne posvetne reči, večkrat poln skerbi, žalosti in britkosti. Kako dobro mu de, ko pride do znamenja in v njem ugleda lepo podobo Božjo, podobo Marije, svetnikov in svetnic Božjih, itd. — kar vse zamore njegovo serce le razveseliti in k resnimu premišljevanju povzdignati. Radosten postane, poklekne in se Božjemu varstvu perporoči; če pa tlikanj ni mogoče, saj v naglici Božjo in sveto podobo v znamenji ponižno počasti.

Večkrat v tim hipu zadobi pobožne, svete misli in želje, ki ga še potem po poti spremlja, dušo okrepcajo in njegovo romanje nekako posvetijo. In gotovo je, de taki Božji znamki za memogredoče veliko spodbudnosti in pobožniga netila v sebi hranijo.

Radi potujemo po deželi, v kateri obilo lepih znamenj Božjih najdemo. Dežela in vso pot se nam dozdeva nekako ozaljšana in videzno Bogu posvečena. Kjer pa najdemo sicer

obilo Božjih znamkov, pa vidimo, da so zanemarjeni, zapušeni, na pol poderti, že blizo razpada, ali pa tako nevkusno nečedno in nedostojno narejeni, da se človeku bolj milovanje kot častenje usili, tam neradi in nerodno potujemo. Pobožni romar tudi v slabi podobi ponižno počasti bitje nar Vikšiga, ki je v nebesih, — ali žalost vendar le občuti nad mlačnostjo ondotnih prebivavcov, katerim ni mar, znamnje Božje zopet popraviti in očediti. Ko romar tako zanemarjeno znamnje ogleduje, kaj močno želi, da bi se našli dobrotniki (n. pr. bližnji prebivalci), in bi hotli znamnje prenoviti, očediti in v dostojni čednosti ohraniti. Če eden ali drug sam ne zamore, naj se jih več skupej združi, ker z združeno močjo in podporo se da veliko storiti. Večidel se dajo stari, zanemarjeni znamki, kakor skušnja učii, z majhnimi stroški popraviti in prav lično prenoviti, posebno v zdanjih časih, ko imamo tudi po deželi nekatere umetne in izvrstne zidarje, podobarje in slikarje.

Ne bilo bi za nas Slovence lepo, ko bi popravo zastaranih znamkov Božjih preveč odlašali. Naši pobožni spredniki so s tem, da so v Božjo čast znamke postavili, sveto dolžnost nam naložili, za ohranitev, za čednost, za lepoto in popravo znamkov nadalje še in vedno skerbeti. Zanemarjeni znamki nas pred Bogom in svetam tožijo, ter lenobo, znečernost in mlačnost opočitajo. Ravno tako pa tudi romar žaljuje, ko hodi po krajih, kjer ob potih in cestah celó nobenih znamenj Božjih ne najde. Tudi za take žalostne mertve kraje ima romar iskrene želje, da bi se saj nekteri Božji znamki napravili in s tem pobožnost svojo in vnetost ondotni prebivalci očitno spričevali.

Zastran naprave novih in poprave starih znamkov, naj bodo že kamnitni, zidani ali leseni, železni ali namalani, dragotni ali uborni, veliki ali majhni, slovenski Romar te nasvete ponudi:

1) naj se vsi tisti, ki hočejo nove znamnja Božje postaviti, ali stare popraviti, poprej pri svojih duhovnih in dru gih, ki se na take reči razumejo in imajo kaj govoriti, posvetvajo in pogovoré. Duhovni bodo nar bolj pravin radovoljno nasvetovali: kam, na ktere kraje se naj znamnje postavi; kakošna zunanja in notranja podoba se naj pri stavbi znamka do vzame; kateri sv. patroni se naj izvolijo, kakšni napisi se naj pristavijo, morebiti tudi, kateri delavci in umetniki bi bili posebno pripravi itd.

Duhovni bodo radostno pripomogli, da se vse nepotrebno, nevkusno, nečedno, smešno, razžaljivo in nedostojno opusti in znamnje Božje tako napravi, da bo, čeravno le navadno, leseno, majhno in malano, vendar le Bogu v čast in nam vsim memogredočim v pobožno spodbudo.

2) Je skerbeti, da se znamnja dovolj visoko postavijo, tako da pride podoba Božja ali podoba svetnika proti človeku pred znamnjem stoječimu v neko dostojno višavo. Današnji znamki so pogosto nizki, tako nizki, da se mora človek globoko vклонiti, ako hoče sveto podobo v znamnji viditi. Romar pa zaterdi in zagotovi, da nizke znamnja nikakor niso pristojne, ker v nizkih znamkih Božja podoba še nižji prostor dobi.

Če pa opomnimo, da se naj znamki Božji ob potih bolj na višavostavijo, vendar ne mislimo previsoko, ampak toliko, kakor je prav in sploh tako čedno, spodobno in umetno, kakor se spodobi pri tacih rečeh, ki so v Božjo čast namenjene.

V pretečenim letu so se po Slovenskim že nekteri znamki na novo prav čedno napravili, drugi zastarani primerno prenovili in upati zamoremo, da se bo v ti zadevi po Slovenskim še veliko lepiga in koristniga storilo. Morebiti Romar ni v zmoti, ako reče: da imajo Slovenci neko posebno naravno nagujenje do takih pobožnih reči, ker skušnja učii, da za znamke Božje, posebno, če se z združeno podporo delajo, — prav radi in obilo darov delijo. Večkrat je lahko človek z majhnim darom ali z majhno popravo poseben

dobrotnik znamenja Božjiga. Nar več znamenj se zato bliža razpadu, ker se je zamudilo o pravem času katero majhno poškodovanje popraviti, (n. pr. pri strehi, pri stebrih). Tudi taka majhna poprava, ali ozaljšanje znamka je pred Bogom pobožno djanje, ki že večkrat na tem svetu povračilo najde. Nek popoten človek pride do „znamenja krizaniga Jezusa“. Pa kmalo vidi, da je znamnje zanemarjeno in da podobi Odrešenika ene in sicer desne roke manjka. Ozre se po tleh in res v prahu najde omenjeno roko. Kaj stori? Čeravno ptujic, gre do hiše, si sprosi potrebno orodje, pride nazaj h križu in odlomljeno roko zopet sveti podobi pridene in priterdi. Majhno delo je bilo kmalo končano, ali blagi dobrotnik tega križa je še tisti dan obilno povračilo od Boga prejel. Nameri se, da se še tisti dan na njegovi daljni poti ravno nad njim kos hriba uter ga in ga skorej popolnoma posuje. Najdejo nesrečnika še živiga, ga odkopljejo in ga hočejo vzdigniti, pa ne morejo, — zakaj na njegovi desni roki je ležala težka skala. Z velikim trudam tudi to skalo odvalé, ali glej čuda! roka ni bila zlomljena, celó nič ne poškodvana, poprej še nekoliko bolehná — je zdaj v nesreči zdrava postala. Le Bog ga je varval velike nesreče, in mu s tem dobrotno djanje obilo povernil.

Poznal sim starčika, ki je po daljši poti v bližnje mesto korakal, akoravno bi bil lahko po veliki cesti veliko hitreje v mesto prišel. Vprašam ga, zakaj raji hodi po daljniji stranski poti v mesto? Mi reče: „Zavolj znamenja, ki tam stoji na stranski poti. Na veliki cesti je velika guječa, ki se je rad ognem. Na stranski poti, čeravno je daljši, mi posebno dopade podoba krizaniga Zveličarja. Vselej se nekoliko pri nji pomudim in za srečno zadnjo uro priporočujem. Glejte! prav prijazna, pobožna se mi dozdeva ta pot in le težko bi jo opustil. Veseli me vselej še, ko pridem do svete podobe, čeravno že veliko let tje dohajam. Bog daj, da Njega, svojiga Odrešenika, tam najdem milostiviga Sodnika“.

Naj dostavim še lepe besede, ki jih slavni in visoko učeni kardinal angleški Wiseman zastran znamenj Božjih ob potih govori. Njegove besede so: „Kaj pa porečemo od znamenj, kapelic, sv. križev in podob, ki se po Laškim, še bolj pa v junaški Tirolski deželi poleg cest in potov nahajajo? Jest jih štejem med nar lepši in nar ginljivi prikazke v deželi. Še se dobro spomnim nekiga večera, ko sim poleg Etne po črnim z lavo zasutim polji popotval, kjer ni bilo nobene reči, ki bi trudniga popotniga oživila in zveselila; ni ga bilo drevesa, ne germa, ne hišice, ne znamnja človeškiga stanovanja; zvezdice ni bilo na nebu in gosta tema je zakrivala našo dolgočasno strahotno pot. Nekoliko preč od ondot pa se prijazna lučica zasveti; začudeni ogledujemo, kaj bi nek bilo, kar zapazimo mično znamnje Matere Božje, v katerim svitla lučica kaj prijetno miglja in Kraljico nebesko časti. Prižgal jo je nek ondoten sicer ubog pa pobožen prebivavec. Moj tovarš, nekatoličan — se ni mogel zderzati, da bi ne bil opomnil, kako neizrečeno lepo je to in kako ga je to ginljivo znamnje priproste pobožnosti v sercu nadušilo; rekel je, da mu je vsa daljna pot od znamnja Matere Božje prav prijetna bila. In če na dalje po vsih krajih Laške dežele male prijazne altarčike pregledamo, kako skerbno da so z dišečimi cvetlicami ovenčani, mora to gotovo v človeku misel obuditi: kako živo da je čut za vse sveto in lepo v sercu priprostiga kmeta vsajen, ker se pri njem častenje Boga in svetnikov tudi na zunanje v Božjih znamkih razodeva, kakor ljubezen otrók do očeta, ki za nje v brezštevilnih dobrotah po očetovsko skerbí“.

Naj bodo tudi nam Slovencam taki znamki Božji vselej pri sercu in skerbimo, da nas zanemarjene in zapušene znamnja Božje ne bodo mlačnosti in znečernosti tožile. Naša notranja vnetost in pobožnost se naj tudi v zunanjih delih in v djanjskim prizadevanji razodeva.

Jernej Lenček

K temu naslednja resnična dogodba.

Neki spokornik, poprej zaterjen pijanec, je svojimu duhovnu na smertni postelji pripovedoval, kam ga je bila pijanost svoje dni pripravila, de se je po cele dni po pivnicah klatil, lepo premoženje je šlo pod nič, k pečenju vesti se je družil domači nepokoj, in de bi vse to zamoril, se je še z žganjem nalijal. Že je bil zapustil tudi cerkev in sv. Zakramente. Bil je pravi nekristjan, in bil bi zanesljivo pogubljen, ko bi ga križani Jezus s čudežem milosti ne bil otel. To on takole pripoveduje:

„Sel sim neki dan po opravilih v to in to mesto, ki je bilo nekatere ure deleč od mojiga prebivanja. Opravila sim kmal dognal, drugi del dneva sim se po pivnicah klatil. Še le o mraku se čisto pijan proti domu vernem. Bog je hotel, de so mi med potjo noge odpovedale; padel in obležal sim, de nisim vedil, kje sim. Zaspal sim terdo, in zbudil sim se, ko se je danilo. Oči odprem, in prva reč, ki sim jo ugledal, je bila — podoba mojiga križaniga Zveličarja. Tako je bil Bog po svojim usmiljenji naredil, de sim se bil ravno pod križem na potu zgrudil. Ni mi mogoče popisati, kako silovito me je ta nepričakovani pogled pretresel. Po koncu skočim; in ko sim se zbrihal, mi je bilo, kakor de bi mi Gospod s križa klical: „Ali vidiš, kako te je moja roka otela. Ti si spal na kraji brezna, ako bi te jez ne bil prideržal, bi se bil z dušo in s telesom v pogubo pogreznil!“ Na to se veržem na kolena, stegnem roke gori proti križu, solze se mi ulijejo, in zahvalim se Odrešeniku, de me je milostljivo otel, prosim, kakor zgubljeni sin, za odpušenje, in prisežem pod križem, de nikoli več ne kaplje žganja moj jezik ne bo okusil. Bilo je mesca sušca, in v pijanosti sim vso noč na merzli in vlažni zemlji ležal. Misel: „Ko bi bil tukaj za vselej zaspal, kje bi bila zdaj tvoja uboga duša!“ me je z grozo napolnovala.“ Bilo je ravno v dan Marijniga oznanjenja, in on pripoveduje dalje, de se mu je zdelo, kakor bi bil angelski glas zaslišal, ko je v bližnji cerkvi k Božji službi zazvonilo, kamor se je tudi precej podal in po Božji službi se skesano spovedal in resnično spreobrnil.

Lej kristjan, na koga bodo tudi tebe sveti Križ in druge znamenja opominjale, ako boš svoje oči v nje vpiral, in svojih usēs pred njih tihim glasam ne boš zatiskal.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Noviga leta dan je zopet ljubljanska kersanska občina pokazala, s koliko priserčnostjo se peča za vse, kar zadeva cerkve in Božjo čast. Velika množica vernih je napolnovala novo Ternovsko cerkev dopoldan in popoldan, ker ta dan so bili 4 novi mali altarji blagoslovljeni. Visokočastiti gospod dekan in fajmošter Jožef Zupan so okoli 9. dopoldne najpred med spodobnim spremstvom prav spodbudno in slovesno altarje blagoslovili, potem pa v lepim ogovoru: kaj de je iz ternovske fare posebej pretečeno leto dobriga v sodnje bukve zapisaniga, med drugim prav priserčno razlagali podobe ravno posvečenih altarjev, in so se zlasti pri sv. Križu in žalostni Materi Božji ravno tamkej, in pri Marii Devici pomočnici še posebej pomudili. Na to so v. č. gosp. bogoslovski profesor dr. Leon. Klofutar imeli veliko sv. mašo z asistencijo in daritev za cerkev. Podobe na altarjih so se brez posebniga namena nekako posebno lepo sternile, de vse 4 v eno povzete „življenje in smert praviga kristjana“ pred oči stavijo. V velikim altarji, ki se ni noviga, je sv. Janez Kerstnik, ki kliče, na kraljestvo Božje se pripravljati. Pervi altar od vrat na ženski strani kliče kristjana k vojski za to nebesko kraljestvo v podobi sv. Mihaela, in sv. Antona pušavnika in sv. Rozalije Device ob njegovih straneh. Angeli in ljudje se morajo vojskovati za kraljestvo Božje. Se je spodej v mali tabli sv. Ana, mati „Pomoči kristjanov“. V ti vojski pa je

kristjanu pomoč potrebna, in ta nam je naznanovana v nasprotnim altarji na moški strani, ki je Marije pomočnice ali Marije-pomagaj. Nji ob strani sta velika pomočnika naše škofije in spričevavca iz apostoljskih časov: sv. Hermagora škof in njegov veliki dijakon Fortunat. Altarna spodnja podoba je pa naj svetejši Serce Jezusovo, v katero nam je v ti vojski v zavetje in za pomoč pritezati. Tedaj nam je na tem altarji zgoli pomoč predočitovana, brez ktere v naši vojski nič ne opravimo. Precej naprej od Marije pomočnice proti velikimu altarju je sv. Francišk Serafinski, zgled goreče ljubezni, kakorsna se v pravim kristjanu ravno z vednim vojskovanjem in s pomočjo Jezusa in Marije vedno bolj in bolj vnema in podžiga. Ako je pa sv. Francišk dosti živa podoba ljubezni vsakimu spolu, stanu in starosti, ima vendar deviški stan na tem altarji v mali spodnji tabli se posebin zgled v sv. Lucii, ktera je zavolj svoje visoke serčnosti v vojski za vero in čistost že od prvih časov v toliki časti v sveti Cerkvi, de se vsaki dan pri sv. maši imenuje. Ljubezen, gorečo ljubezen, prav posebno ljubezen do Jezusa nam ta altar oznanuje. To ljubezen si je pa sv. Francišk vnmal s pogledam na les, na katerim je bila naša Ljubezen križana; in ta je sv. Francišku nasproti na ženski strani: Jezus na križu, ki ima biti cilj in konec vsiga našiga djanja in življenja, dopolnitev našiga vojskovanja. Nasledek ljubezni je sklenitev z Jezusom — še živim, kakor je tukaj pred oči postavljen, to je, sklenitev z njim že na tem svetu. In konec vsiga našiga vojskovanja na zemlji je, de na prošnjo žalostne Matere Božje, ktere podoba je v manjši tabli, tudi z Jezusom srečno življenje sklenemo, rekoč: „Oče v tvoje roke zročim svojo dušo!“ — Te znotranje naprave se napravljajo z denarom, od dobrotnikov posebej v ta namen odločenim, ne pa s tistim, ki je za dolgove pri zidanji storjene odmenjen, kakor blezo nekteri dolžniki menijo, ki uboziga gosp. fajmoštra dosti terdo pritiskajo. Dolga vsiga počez, res de je še kakih 8000 gold.; ali ker se je z Božjo pomočjo in z blagosercnostjo dobrotnikov že toliko plačalo, zanesljivo Jezus tudi zdaj svoje cerkve ne bo zapustil, ko v nji prebiva; On bo še le obudil usmiljenih serc, ki bodo svoje radodarne roke v prid cerkve sv. Janeza Kerstnika, kakor do zdaj, miločutno odperale: Bog jim daj dobro za njih dobrote.

* Šent-jakopska občina je gosp. Ferdinandu Rebič-u srebrni križ z zahvalnim pismom v Zagreb v spomin poslala. V tem listu se v. č. gospodu v priljudnih besedah zahvaljuje za njegov trud in prizadevanje v ti fari skoz 11 let.

S sv. gore nad Vačami. „Danica“ in „Novice“ so že pohvalile mnoge domače umetnike vsake baže, kteri s svojimi umetnimi deli poterjujejo, de so Slovenci v resnici za uk prebrisane glave. Naj bi „Danica“ v versto pohvaljenih zapisala tudi ljubljanskiga pasarja, g. Val. Zadnikar-ja, ki je pretečeno jesen za cerkev Matere Božje na sv. Gori pri Vačah zgotovil novo monštranco, tako lepo, de se zavzame slednji, kdor jo vidi. Zložena je v svojih delih po novim zmislu. Prelepo stojalo nosi pozlačeno skrinjo zaveze s kerubinama iz srebra. Okrog mesenčka z barvanimi kamnički ozaljšaniga se plete srebrni in pozlačen venec pšeničnih klasov in vinskiga grojzdja; na vsaki strani presv. Rešnjiga telesa stojite kakor v dupeleih podobi Marije Device in sv. Jožefa, pomočnikov tukajsnje cerkve. Od zgorej gleda „Božje oko“ z dopadajenjem na Boga Sina, v belim kruhu pričujočiga. Vse je polno peres, zvezdic in drugih lepotij. Zdelana je cela monštranca v romansko-gotiskim zlogu tako, de kaže tudi podobo križa. Ta v vsih svojih delih lična, večidel s prostimi rokami delana, pa vendar ne predraga cerkvena posoda glasno pričuje, de je gosp. Zadnikar hotel pokazati, de se ne samo v ptujih mestih, ampak tudi v naši Ljubljani kej lepiga in popolniga zna narediti.

Naj bo torej imenovani pasar sosebno čast. gospodam

duhovnam, kateri za svoje cerkve kej enaciga potrebujejo, spodobno priporočen.

Iz Feldkirchen-a, 26. grud. 1857. J. K. Naslednja prigodba, ki se je dogodila 21. listop. 1856, me je nagnila, Vam to naznaniti, in Vas prosim, de bi jo v Vašo „Danico“ djali. Tako pisano so mi pater dali, ki imajo ta časnik (L' Univers), v katerim je bila; in so jo tudi v dan Marijniga spočetja (8. grud.) v pridigi povedali. V Dom-pnac-u (Depart. Ardeche na Francoskim) je po noči 21. kim. 1856 (v god Marijniga darovanja) prav nevaren oginj vstal. Vnel se je bil oginj v poslopji med drugimi hišami, kjer je bilo 1000 centov sena, slame in enacih rečih nakopičenih. Bila je gosta tema in velik veter. Vse skupej vrč in s sikalicami (brizgljami) dela, pa zastonj. Vse sosednje hiše, so rekli, so zgubljene. Vsih je strah in groza...

V tistiski kliče Ana Reynaud, pobožna deklica, družnica bratovšine Marijniga neomadezaniga spočetja, de naj se blagoslovljen (žegnan) škapulir v oginj verže. Dá pa ona svoj škapulir enimu zmed prednikov; in on ga krog kamna ovije ter ga v žereče plamene verže. Ko škapulir v sred ognja pade, se tudi vse, kar gori, na kup zgrudi, in od tega trenutka oginj ne sega dalje, desiravno so vrata zraven stoječiga — tudi s senam napolnjeniga poslopja — tudi že gorele. Oginj, natanko na mesto vtessenjen, kjer je že vse gorelo, ko je bil škapulir vanj veržen, je terpel dalje skoz noč 21. in ves dan 22. ter so goreli tramovi in drug les. — Ko so goriše pospravljali, so našli pod živim ogljem, med razbeljenimi kamnji škapulir (s podobico Matere Božje (na belim platnicu natisnjeno, in s trakovi), in ni bila čisto nič poškodovana.

Fajmošter tistiga kraja je škapulir obesil v farni cerkvi k postavi ali štatvi v kapeli, ki je presveti Marii Devici posvečena, v očitno spričevanje Marijne brambe. (Podpis) Guithon, fajm. — Ta list fajmoštra Guithona je obsirno v „L' Univers-u“, nedeljo 28. grud. 1856, na tretji plati, v 2. koloni, letn. št. 182, v izdaji, ki na drugi dan izhaja.

Razgled po kersanskim svetu.

Za greško zedinjeniga škofa pri sv. Križu na Her-vaškim je bil v Rimu 21. u. m. v. č. gosp. Juri Šmiciklas, ondotni stolni kustos in fajmošter, predvoljen. — „Blahovést“ piše, de to leto se bodo budjevoviški škof, mil. gosp. Valer. Jirsik v Rim k grobu ss. aposteljnov Petra in Pavla podali. Zmed znamenitih duhovnov je zdaj tam dr. Loberšiner zastran učenja v cerkvenih pravah. — Tudi mesto Praga ima velikoserčnih cerkvenih dobrotnikov: fabrikar gosp. Fr. Müller bo napravil sam véliki zvon za novo cerkev ss. Cirila in Metoda v karolinskim predmestji; gosp. Svoboda, kamnar, pa umetno narejeno kamnito kerstnilnico. — Na Dunaji je na visokih ondotnih šolah pridigar v. č. g. Šmude iz Jezusoviga reda. Vsih Svetnikov dan je govoril od vere, ki je podlaga vsih učnost. Med poslušavci je bil tudi minister za nauke gr. Thun. — V gimnazii v Feldkirchen-u, na Tirolskim, kjer so predlanskim Jezuiti učenje sprejeli, je bilo že pretečeno leto število gimnazialcov z 259 na 400 narastlo. Tudi iz naše dežele je ondi učenec, gosp. Janez Kajba iz Škofje loke. Tudi Krajnec namreč rad poiše, kjer je kej dobriga. — V Rimu se imenitno delo Šlezaka Theinerja, acta Concilii Tridentini, že natiska v vaticanski tiskarnici. Pervi veliki del ima to leto na svitlo priti. — Sprejmiše v Rimu, Santa Maria dell' Anima, ki se je od l. 1815 imelo za avstrijansko lastino, ima po volji cesarja Franciška Jožefa veljati za narodovno nemško imetje. — Proti koncu u. l. je v Parizu stopila v red usmiljenih sester Emilija Kožuhovska, hči imenitniga poljskiga veljaka. Teden poprej je šel duhoven S. Serutinski med Indijane v južno Ameriko. — Na Angleškim se nepre-

nehama slišijo prestopi naj razumniših, učenejših in prevdarnih mož. Zdaj se naznanuje prestop James-a (Džems-a) Maršala, družnika ekseterskige kolegije in anglikanskiga duhovniga pastirja, in Davida Nikols-a, tudi anglikanskiga duhovna, in več osčb izhodnjih londonskih predmestij, v ktere se dosihmal katoličanstvo ni moglo vseliti. — Tukaj se nar bolj vidi, koliko de molitev pomaga. „Danica“ je že poprejšnje leta večkrat svojim častitim bravcam priporočevala, za spreobrnjenje Anglije vsak dan Očenaš in Česenamarijo moliti; de se pa slehern še bolj prepriča, kako dobra je ta molitev, pristavimo še naslednjo znamenito reč. Že pred kakimi 150 leti je bilo zlasti sv. Pavlu iz Križa, začetuniku pasijoniškiga reda, posebno na tem ležeče, de bi se Angleško v katoliško cerkev vernilo. „Molimo za Angleško; jest ne morem opustiti, ko bi tudi hotel“, je rekel silo velikrat svojim bratom. „Zakaj berž ko se v molitev podam mi je to ubogo kraljestvo pred očmi, in že je petdeset let, kar za njegovo spreobrnjenje molim. Ravno tako molim vsako jutro pri sv. maši“. Dobro je namreč prevedil nezmerno korist za katoliško Cerkev, ako se to kraljestvo zopet k nji, svoji materi poverne. Bil je tudi namenil, duhovnov iz svojiga reda na Angleško v misijon poslati, ali kar se takrat ni premoglo, se je v novejšim času doseglo, ker zdaj so že hiše tega reda po Angleškim. Eden zmed naj večih in pobožniših učnih angleške dežele, poprej goreč protestant, se je v Rimu v katoliško Cerkev vernil in se je pridružil redu sv. Pavla. O. Newman mu je ime. Kako de se tedaj molitev sv. Pavla križanskiga uslišuje, je očitno iz tega, kar se po Angleškim godi, in blezo res ni deleč, de bo sv. katoliška vera popolnoma zmagala na Angleškim. — Iz Hartuma, 23. kim., naznanujejo „Blätt. aus Tirol“ iz lista g. Kirchner-ja med drugim, de so bili prevzetni in nepokojni barijski zamureci tudi to leto zopet z lakotjo močno poniževani, in misijon jih je mogel zopet na sto in sto smerti za lakotjo rešiti. Gosp. Ueberbacher ondi gori je po besedah v. č. gosp. provikarja več ko misijonar, on je apostelj. Božja služba se tam gori naj častitljiviši opravlja, za vsako leto že imajo po marljivosti tega moža Božjiga v bariškim jeziku lastne pesmi in molitve, katekizem in zgodbe sv. pisma so pripravljene, slovnica v bariškim jeziku ima prihodnje leto na svitlo priti. Od g. provikarja je rečeno, de gredo iz Rima na Francosko in Angleško, de bi ondi misijon soznarili. Pri blagoslovljevanji nove kapele, véliki Šmarinji v Hartumu, je imel gosp. Kirchner ogovor pred številnimi namestniki iz vsih verstev: katoličanov, koptov, grekov, armencev, sircov in mohamedanov. Zapopadek govora je bil: „Ta hiša je hiša Božja in hiša čednosti, torej Kristusa v sebi ima, in je Marijnimu imenu posvečena. Kdor hoče Bogu služiti in se čednosti učiti, naj pride sem k nogam Kristusa in Marije. Zakaj tacih imén, kakor ste té, kterima je ta hiša posvečena, nikoli nikjer več ni! Pridite tedaj vsi, nikomur niso vrata zaperte, učite se, Bogu in čednosti služiti itd“. Od tistihmal so se že marsiktere gnade razodevale. Mohamedani prihajajo pogosto podobne in postave ali štatve gledat, in zvesto poslušajo zgodbe Jezusa in Marije, kteri imeni zmiraž bolj spostljivo imenujeje. — 26. kim.: Tri dni kar je naša hiša že spet polna bolnikov. Po mestu razsaja merzlica kakor kuga. *) Ko smert poterka, so naši lahkomišljeni jutrodeželski kristjani kar precej tako pobožni, de duhovna celó več ne izpustijo. S trudam lazim po kužnim mestu. Povsod so zelene mlake, luže in močirnice. Noči so strašne. Tudi zdravi nimajo pokoja v vlažni soparici, tisečim merzličnim zraku, od vročine in komarjev; — kaj pa se le bolniki. —

*) Kuga se imenuje v Arabškim „kubba“, naj berže od tod naša kuga, ter iz Jutroviga z malo pohabljenim imenam z boleznijo vred prihaja, kar je dosti terdna priča za pomen te besede, ki je bila pred nekaj časom priiiko k pretresovanju dala.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Vidil sim že včasí, s kako silo voda po hribu v dolino dère; to je šumenje in veršenje, de je grozno in veličastno ob enim! Slapovi na skalovje butajo, val ob val bije, brez počitka, brez prestanka, brez pomude voda dalje péha, kakor de bi se silovito in strašno mudilo, in še le po dolgim teku, kateri je pa vender naglo dokončan, v širokim morji svoj pokoj najde. Voda je prava podoba časa, voda in čas sta si brat in sestra, ker čas ravno tako naprej hití, kakor studenci, reke in potoki. Že je spet leto minulo, in ko bi hotel svoje priljubljeno življenje zanj dati; ni ga več nazaj! In kako sim doprinesel tih 12 mescov, tih čez polčtetrti sto dni? Kaj me čaka pri sodbi za pretečeno in za vse moje leta, kar sim jih preživel? — O moj večni Bog, kako žal mi je, de jih nisim bolje obračal. Hočem se poboljšati in prihodnje leto na potu očiševanja popravljati, kolikor se da popraviti.

Premišljeval sim teh 14 dni zastran obžalovanja ali grevinge, in to reč hočem še nadalje gnati, hočem s pomočjo tega premišljevanja „vedne duhovne vaje“ ali „eksercije“ imeti.

Trije pomočki. moč obžalovanja ali kesanja povzdignejo: natanko spraševanje vesti, molitev, premišljevanje. *)

V zmoti, dosti nevarni zmoti sim, ako ménim, de nimam kej obžalovati. Ako bi se le kej malo ogledal v ogledalu svojiga pretečeniga življenja, in tudi le samo svoje odpustljive grehe premislil, bi se mi zdelo, de sim na pol mertvemu truplu enak, ki ravno de še diha, in že jame gniti. — Tako pomanjkanje je pa rado od tod, ker ne za pravo spoznanje, ne za resnično obžalovanje Boga ne prosim. Obžalovanje je čeznatorin dar, moramo tedaj Gospoda prositi, de bi na nas milostljivo pogledal, kakor je nekđaj na zagrešeniga Petra. S ponižnostjo moram prositi dobrotljiviga Zveličarja, ki ga na Oljski gori za moje grehe kervav pot obliva, de bi zamogel čutiti ostudnost, hudobijo in velikost svojih napak in prelomljevanj. Moram si tudi prizadevati za pravo obžalovanje, in ne le samo iz kakih bukev besed obžalovanja tje po verhu in brez čutila obmoliti. — Preudariti moram, de je res strašna reč, v stanu greha biti, v neprijaznosti, ali zavolj manjših grehov v zlo znižani prijaznosti z Bogam, v nevarnosti pogubljenja, ali pa dolgih časnih kazin v ognji očiševanja. Premisliti moram, kako draga je dobrota in zaklad, ki ga tako malo varujem pred mojimi nar hujsimi sovražniki, kako nehvaležin sim bil do svojiga Stvarnika in Zveličarja; kdo in kolik je Gospod, ki sim zoper njegovo zapoved in prepoved delal.

Hočem tudi še nekatere stopnje kesanja ali grevinge premisliti, kakor jih najdem v serafinskim bogoslovju sv. Bonaventura:

1. Perva stopinja. Živo obžalovati grehe, ki sim jih v djanji storil. Druga stopinja. Živo obžalovati grehe, ki sim jih z besedami storil. Tretja stopinja. Živo obžalovati grehe, ki sim jih storil v mislih in čutilih.

2. Perva stopinja. Doprineseno hudo obžalovati. Druga stopinja. Opušeno dobro obžalovati. Tretja stopinja. Vse obžalovati, kar se mi je dobriga zgubilo po moji nemarnosti, mlačnosti, ali zavolj slabiga namena.

3. Perva stopinja. Toliko obžalovanje, de se zadolženje greha zbrise. Druga stopinja. Toliko, de se tudi del (časne) kazni zbrise. Tretja stopinja. Tolika žalost, de se z graham vsa kazin zbrise. (D. sl.)

*) Idee d. ascet. Theol. P. Fr. Neumayr S. J.

Drobtine.

Božja sodba oskrunovavcam nedelj in praznikov.

Mesca rožnika se je blizo Toul-a na Francoskim tole dogodilo: Nekdo, ki je navadno dan Gospodov oskrunoval, je v nedeljo-jutro kamenja peljal za zidavo nekiga plesiša. Pobožna oseba ga vidi in mu reče: Bog v nebesih te bo strahoval, ti nesrečni, ti! de v nedeljo tako delaš. Ali se ne bojiš, vekomaj pogubljen biti? Zanikernež je na to strašno preklinjevanje bruhnil in pristavil: „E! kaj pa, če sim pogubljen!“ Pri ti priči je kolehnil na tla, in bil je mertev. Še ni bilo 14 dni, kar so se bili njegov častitljivi fajmošter pritožili, de ga v cerkvi ne vidijo; on pa je malopridno in brezbožno zarezal: „Ne bote me v nji vidili, gospod fajmošter! dokler me ne bodo vanjo nesli.“ In 14 dni pozneje so ga res noter nesli, in vse je bilo pobito zavolj pravične, ojstre šibe Božje.

Slepi šinkovec,

vabič pri tezi.

Nesrečni pevc! — v zaporu — oči staknjene —
Živiš vse dni le v nočnih tmin grozosti!

In sune v muk toljkerih te britkosti
Le trinog miloserčnosti skažene!

Pa ti še poješ — ne zavěš peklene
Se tlake več — prostote ne sladkosti!
In vabiš brateca v žrelo lakomnosti
Iz gaja svobode neomejene!

Enaki slepci ste plesiš piskaci,
In vsakoršni vabiči v greh, najeti
Za lov dušic — v rop peklenski kači!

Oh slepci! dajte si oči odpreti —
Vablenci vsi, vabivci, pomagaci —
Oh dajte mreži se peklá oteti! Hladnik.

Ostepljeni šinkovec.

Vpitje, krik sirote boge
Milo žalostno vreši,
Šinkove ostepljen nadloge
Toži, de v nebo doni.

Kđaj sim te, nečlovek! žalil?
De si luč oči izgal,
Raj življenja meni skalil.
V temno ječo me vkoval?

V jutro sim tercé prigibal,
Prepevaje te budil;
V sladke sanje te zazibal,
Te Boga častit' učil.

Vsaki dan sim žvergoval,
Tožno serce ti vedril,
Te pozdravljal, ti prepeval
In gospoda te častil.

Ti pa, trinog! si izkopal
Za plačilo mi okó,
Svete prostosti obropal
Me nevmiljeno strašno!

Milo zdaj kričim sirota,
Toljk, de serce mi ne poč';
Proč stvarjenja je lepota,
Solnea luč je — černa noč!

Daj nazaj mi vid očesa,
Prosim te in zarotim!
Svit nebeški! kinč telesa
Ves po tebi hrepenim!

V zrak le zibne stok premili,
V groba tmo ne sije dan! —
Yzel si mi pogled po sili,
Ga li vstvaril si? — tiran! J. V.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. M. v S. v Istrii: Bog poverni za novoletnico, čer-
nim poslano. — G. K. v F.: Nas je zveselilo Vaše pisanje.
— G. J.: Hvala! — G. P. P.: Smo vse opravili in Vam
že poslali.

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Duhovni Grahovo in pri
sv. Duhu ste 29. u. m. razpisani, za kateri se prošnje, vrv-
nane do vis. c. k. vladije, po navadi oddajajo.